

*Torkel Larsson (t.h.) hemma hos Bernhard Nordh i Gamla Uppsala.
Foto: Bernhard Nordh*

Ordföranden i Bernhard Nordh-sällskapet:

Han tog alltid ställning för de svaga

Jag känner inte alls igen den bild av Bernhard Nordh och hans relation till samerna som Claus Oreskov målar upp i senaste numret av Fjärde Världen. Min första reflexion när jag läste hans artikel var det yttrande som Fatmomakke Sameförenings dåvarande ordförande, Elsa Kristoffersson, fällde om Bernhard Nordh vid en sammankomst i Fatmomakke föreningshus där Bernhard Nordh-sällskapet visade filmatiseringen av "Ingen mans kvinna". Hon sa: "Bernhard Nordh var den första författare som skildrade samer och svenskar som dom är – både onda och goda". Elsa Kristoffersson var förresten medlem i Bernhard Nordh-sällskapet fram till sin död för några år sedan.

En annan av våra samiska medlemmar är Bertil Andersson i Jokkmokk. Han är född i Fjällboberg, den by i Vilhelmina där Lars Påls-son, huvudpersonen i "I Marsfjällets skugga", bodde innan han vandrade upp till Marsfjällets fot med hela sin

familj och startade nybygget Marsli- den. I Fjällboberg utspelar sig också Bernhard Nordhs tredje succéroman "Undan frostpiskan/Flickan från fjällbyn". Bertil Andersson har varit verksam vid samernas folkhögskola i Jokkmokk i hela sitt liv och har medverkat i Bernhard Nordh-sällskapets årsskrifter ett par gånger. Aldrig med ett ord har han antytt något åt det håll Claus Oreskov målar upp.

Tvärt om har jag lärt känna Bernhard Nordh som en person som alltid tog ställning för den svagare i en konflikt. Vi bör ju också ha i åtanke den tidsanda som rådde under 1920- och -30-talen och den minst sagt förnedrande behandling som samerna utsattes för från statens sida. Att Bernhard Nordh lästes av många är ovedersägligt men att han skulle ha bidragit till att sprida fördomar om samerna känns som en övertolkning av hans texter och ett förstorande av detaljer som en romanförfattare måste ha rätt att skriva för att göra berättelsen liv-

full och läsvärd. Uttrycket "som fan läser bibeln" dyker upp i tankarna vid läsning av Oreskovs artikel. Den som läser böckerna med andra ögon än Oreskovs hittar säkert minst lika många citat med positiva omdömen om samerna och negativa om nybyggarna.

Bernhard Nordhs författarskap uppskattas mycket även bland samer. Inte minst den fantastiska historien om samens Torkel Larsson visar detta klart. Våren 1945 tog han sig, delvis skidande, 120 mil från Tärna till Gamla Uppsala, för att från författarens egen mun få höra fortsättningen på historien om nybyggarna vid Bäcksjön. Tidningen Folket i Bild, där romanen gick som följetong, hade varit slutsåld två veckor i rad när Torkel skulle köpa den. Denna sanna historia finns återgiven i Bernhard Nordh-sällskapets årsskrift 2005.

Torsten Gavelin

Malgovik den 16 mars 2011